

USNESENÍ

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Naděždy Zachystalové a soudců JUDr. Ivy Zemanové a Mgr. Pavla Riedlbaucha ve věci

žalobkyně: **Z.Č.**, narozená dne xxx
bytem xxx
zastoupená advokátkou JUDr. Petrou Fenikovou, Ph.D.
sídlem Bělehradská 572/63, 120 00 Praha 2

proti
žalovanému: **J.Č.**, narozený dne xxx
bytem xxx zastoupený advokátem Mgr. Karlem Fischerem
sídlem Kaprova 42/14, 110 00 Praha 1

o vypořádání společného jmění manželů, k odvolání žalovaného proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 12. 3. 2024, č. j. 28 C 207/2019-764,

takto:

Rozsudek soudu prvního stupně se **zrušuje** a věc se **vrací** tomuto soudu k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

- Napadeným rozsudkem soud prvního stupně přikázal do výlučného vlastnictví žalovaného zůstatek na účtu č. xxx/0300 vedený u Československé obchodní banky a.s. (výrok I), uložil žalovanému zaplatit žalobkyni na vypořádací podíl částku 3 596 550,72 Kč, a to částku 900 000 Kč do 20. 6. 2024, částku 900 000 Kč do 20. 9. 2024, částku 900 000 Kč do 20. 12. 2024 a částku 896 550,72 Kč do 20. 3. 2025 (výrok II). Dále rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení (výrok III). Soud prvního stupně takto rozhodl žalobě doručené mu dne 2. 7. 2019 na vypořádání společného jmění manželů.
- Po skutkové stránce soud prvního stupně uzavřel, že účastníci uzavřeli manželství dne 31. 7. 2007, rozvedeni byli rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 10 ze dne 30. 5. 2016, sp. zn. 65 C 75/2014, který nabyl právní moci dne 8. 7. 2016. Za trvání manželství bylo z prostředků patřících do společného jmění manželů vneseno do domu ve výlučném vlastnictví žalovaného celkem 3 121 992 Kč. Do domu ve výlučném vlastnictví žalovaného byly pořízeny movité věci v celkové ceně 772 629 Kč. Žalovaný za trvání manželství získal úvěr ve výši 6 000 000 Kč, který byl použit na zaplacení plateb souvisejících s domem ve výlučném vlastnictví žalovaného. Žalovaný je majitelem účtu č. xxx/0300, ke dni 8. 7. 2016 byla na účtu částka 219 788,70 Kč. Majitelkou účtů č. xxx/2700 a č. xxx/2700 byla žalovaná, zůstatek na obou účtech ke dni 8. 7. 2016 činil částku 100 023,25 Kč.
- Po právní stránce soud prvního stupně odkázal na § 698 odst. 1, § 699 odst. 1, § 708 odst. 1, § 740, § 741 písm. a/, 742 odst. 1 písm. a/, a b/ a § 3038 zák. č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. z.“). Vyšel ze závěrů rozhodnutí Nejvyššího soudu ze dne 27. 9. 2022, sp. zn. 22 Cdo 1172/2022, publikovaného pod č. 64/2023 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Rc 64/2023“), a ze dne 27. 7. 2022, sp. zn. 22 Cdo 3070/2021, publikovaného pod č. 48/2023 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Rc 48/2023“). Soud prvního stupně považoval tvrzení žalovaného, že si vzal úvěr 6 000 000 Kč pro účely udržení životní úrovně žalobkyně za nevěrohodné, neboť žalovaný neprokázal, jakým způsobem byly peníze použity. Vzhledem k vysoké částce je zřejmé, že úvěr byl použit k investicím do domu, který je ve výlučném vlastnictví žalovaného, splácen byl ale z prostředků společného jmění manželů.

Žalobkyně má proto nárok na jednu polovinu, tj. na částku 3 000 000 Kč. Úvěr byl použit na zaplacení stavebních prací spol. PEKO s.r.o. ve výši 2 806 992 Kč a na zakoupení skříní spol. ALNUS s.r.o. ve výši 14 293 Kč. Soud prvního stupně součástí vypořádání neučinil majetkové položky golfový vozík, domácí kino a sekačku Bosch označené ve vyjádření žalobkyně ze dne 11. 1. 2021, a to s ohledem na uplynutí tří let od právní moci rozvodu. Soud prvního stupně nevypořádal sekačku a tiskárnu z důvodu, že jejich odběratelem byla na faktuře označena společnost Strategic Consulting s.r.o. U vnosů prostředků ze společného jmění manželů do domu ve výlučném vlastnictví žalovaného měl soud prvního stupně z faktur za prokázané, že na bazén a na stavební práce domu ve výlučném vlastnictví žalovaného byla za trvání manželství vnesena částka 3 121 992 Kč ze společného jmění manželů, částka 2 806 992 Kč byla zaplacená z úvěru, po odečtení těchto částek byla do domu ve výlučném vlastnictví žalovaného vnesena částka 315 000 Kč, z ní má žalobkyně nárok na jednu polovinu, tedy na částku 157 500 Kč. Další položky označené žalobkyní v ceně 772 629 Kč byly nakoupeny z prostředků ve společném jmění manželů, z toho skříní spol. ALNUS s.r.o. v hodnotě 14 293 Kč byla zaplacená z úvěru, po odečtení zbývá částka 758 336 Kč, žalobkyně má právo na polovinu, tj. na částku 379 168 Kč. Zůstatek na účtu žalovaného činil 219 788,70 Kč, žalobkyně má právo na polovinu, tedy na částku 109 894,35 Kč. Zůstatek na účtech žalobkyně činil částku 100 023,25 Kč, žalovaný má právo na polovinu, tedy na částku 50 011,63 Kč. Soud prvního stupně na základě výše uvedeného uzavřel, že žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na vypořádacím podílu částku 3 596 550,72 Kč. S odkazem na § 160 odst. 1 zák. č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „o. s. ř.“), soud prvního stupně odůvodnil důvody rozložení plnění žalovaného do čtyř splátek. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil podle § 142 odst. 2 o. s. ř. a charakterem sporu (*judicium duplex*), ve kterém soud není vázán návrhy účastníků řízení a nelze hovořit o procesním úspěchu či neúspěchu.

4. Proti tomuto rozsudku podal žalovaný v plném rozsahu včasné a přípustné odvolání. Namítal v něm, že pokud soud prvního stupně dospěl k tomu, že z prostředků ve společném jmění manželů bylo za trvání manželství účastníků vneseno do nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného celkem 3 121 992 Kč, pak soud prvního stupně tyto platby „neodůvodnil“ a nezabýval se dobou a účelem vynaložených finančních prostředků. Podle žalovaného se nejednalo o vnosy, neboť v případě částky 315 000 Kč šlo o úhradu běžného dávkování chemie (tj. spotřebního materiálu) do již zhotoveného bazénu u rodinného domu, ke dni vypořádání společného jmění manželů toto dávkování neexistovalo a mělo tedy nulovou hodnotu. Další platby posledně uvedené společnosti byly na amortizaci, opravy podlah a na běžnou údržbu domu žalovaného, nešlo tak o vnos do nemovitosti žalovaného, kterou žalobkyně s rodinou obývala, nebo šlo o doučtování mimořádných a jiných prací provedených v měsících předcházejících uzavření manželství s odpočtem již v těchto měsících uzavřených záloh. Tyto platby tedy nemohly být placeny z prostředků společného jmění manželů, byly pořízeny a zaplacený z výlučných prostředků žalovaného nabytých před uzavřením manželství.
5. Vytkl též ocenění nábytku pořízeného za trvání manželství v částce 772 629 Kč a posouzení vynaložení těchto částek coby vnos ze společného jmění na výlučný majetek. Podle žalovaného měl soud prvního stupně správně postupovat podle § 740 věty druhé o. z. („*O vypořádání rozhoduje soud podle stavu, kdy nastaly účinky zřízení, zrušení nebo zániku společného jmění*“, pozn. odvolacího soudu) ve spojení s § 492 odst. 1 věty druhé o. z. a v souladu s judikaturou Nejvyššího soudu reprezentovanou rozsudkem Nejvyššího soudu ze dne 28. 4. 2020, sp. zn. 22 Cdo 1205/2019, publikovaným pod č. 103/2020 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek (dále jen „Rc 103/2020“), a za účelem ohodnocení movitých věcí měl vycházet z faktického stavu a z obvyklé ceny movitých věcí v době rozhodování soudu. Za tímto účelem měl soud prvního stupně podle žalovaného zjistit, zda předmětné movité věci existují či existovaly, v jakém byly či jsou stavu a jakou mají hodnotu či obvyklou cenu, a to prostřednictvím ocenění znaleckým posudkem soudem ustanoveného znalce. K těmto platbám žalovaný přistoupil v září 2007, tj. v rozmezí jednoho až dvou měsíců od uzavření manželství, platby tedy byly provedeny

z výlučných prostředků žalovaného nabytých před uzavřením manželství. Tyto věci navíc v době vypořádání společného jmění a tím spíše rozhodování soudu neexistovaly a měly tak nulovou hodnotu.

6. Žalovaný za nedůvodnou a nepřezkoumatelnou označil volnou úvahu soudu prvního stupně o tom, že prostředky z úvěru v částce 2 806 992 Kč byly využity pro platby společnosti PEKO spol. s r. o. za stavební práce a na bazén v nemovitosti ve výlučném vlastnictví žalovaného. Soudu prvního stupně vytkl, že vyšel z nedostatečných kopií listinných důkazů, neprovedl navržený důkaz znaleckým posudkem a nevypořádal se s konzistentními tvrzeními žalovaného v jeho podáních. Konečně podle žalovaného nesouhlasí ani výpočet vypořádacího podílu, resp. soud prvního stupně v něm nepřipustně smísil plnění z jednotlivých právních titulů, a nezabýval se ani namítanou disparitou podílů ve smyslu § 742 odst. 1 písm. f/ o. z. Žalovaný proto navrhl, aby odvolací soud napadený rozsudku změnil žalobu zcela zamítl.
7. Žalobkyně se k odvolání žalovaného nevyjádřila.
8. Odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek včetně řízení, které jeho vydání předcházelo (§ 212 a § 212a o. s. ř.), a dospěl k závěru, že nemá podmínky pro jeho potvrzení či změnu.
9. Soud prvního stupně postupoval správně, pokud společné jmění účastníků vypořádal podle nyníjších ustanovení o. z. (srov. zejména rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. 22 Cdo 3779/2014, publikovaný pod č. 103/2015 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). Tato pravidla však soud prvního stupně neaplikoval zcela přiléhavě a některé své závěry dostatečně neodůvodnil.
10. Žalovaný již v podání ze dne 1. 7. 2021 na č. l. 205 a násl. spisu namítal, že investice do rodinného domu byly placeny z jeho výlučných prostředků nabytých před uzavřením manželství. Tuto námitku žalovaný rozvedl mj. v podání ze dne 12. 3. 2024 na č. l. 758 spisu, ve kterém poukazoval též na to, že za jeden či dva měsíce po uzavření manželství nemohl získat dostatečné prostředky k proplácet faktur ze září 2007. Toto žalovaný zopakoval i na ústním jednání před soudem prvního stupně. Soud prvního stupně se měl touto námitkou zabývat a vyjádřit se k tomu, zda faktury ze září 2007 (přibližné zejména v bodě 5 odůvodnění napadeného rozsudku) mohly být proplaceny z prostředků nabytých po uzavření manželství, nebo zda tyto prostředky pocházely z úspor před jejím uzavřením. V této souvislosti měl soud prvního stupně zohlednit rozhodnutí Rc 48/2023 a tam odkazovaný rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 25. 9. 2012, sp. zn. 22 Cdo 638/2011, podle kterých ani případné „smísení“ výlučných prostředků i prostředků spadajících do SJM na jednom bankovním účtu nevyklučuje jejich rozlišování, s přihlédnutím však k okolnostem dané věci, k výši uložených prostředků, jejich původu a výši. Odvolací soud s ohledem na uvedené proto nijak nepředjímá, zda soud prvního stupně této námitce žalovaného v konkrétním případě přisvědčí či nikoliv.
11. Co se investic do výlučného nemovitého majetku týče, s ohledem na zásadu *iura novit curia* nelze též přehlížet ani závěry vyjádřené v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 28. 1. 2021, sp. zn. 22 Cdo 3428/2020, publikovaného pod č. 81/2021 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek, podle kterého se peníze vynaložené na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti ze společného jmění manželů v rámci vypořádání společného jmění zásadně nenahrazují a nevypořádávají; nejde totiž o „to, co ze společného majetku bylo vynaloženo na výhradní majetek“. Může však nastat situace, kdy dojde k souběhu hypotéz § 742 odst. 1 písm. b/ a 690 věty první o. z. („Každý z manželů přispívá na potřeby života rodiny a potřeby rodinné domácnosti podle svých osobních a majetkových poměrů, schopností a možností tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla zásadně srovnatelná,“), kdy peníze vynaložené ze společného majetku slouží jak k zajištění potřeb života rodiny a společné domácnosti, tak jsou současně i vynakládány na výlučný majetek. V takovém případě je třeba věc individuálně posoudit z hledisek uvedených v § 2 odst. 2 o. z., zejména zvážit, zda částka takto vynaložená by musela být vydána na zajištění totožné potřeby rodiny i v případě, kdyby současně nebyla vynaložena na výhradní majetek, a zda šlo o vydání přiměřené peněžní částky (částek). Podle

výsledku této úvahy pak bude možno rozhodnout o úhradě tohoto vnosu – úplně, částečně anebo o tom, že vnos uhrazován nebude. I s těmito hledisky se měl soud prvního stupně přiměřeně vypořádat.

12. Odvolací soud souhlasí s námitkou žalovaného, že soud prvního stupně nevypořádal položky uvedené v bodě 35 odůvodnění napadeného rozsudku v souladu se závěry rozhodnutí Rc 103/2020, tj. podle skladby majetku ke dni zániku manželství (zda majetek k tomuto dni existoval či nikoliv a zda spadal do režimu společného jmění manželů), a při stanovení obvyklé ceny věcí a jejich stavu v době rozhodování soudu. Soud prvního stupně se spokojil pouze s prokázanou cenou jednotlivých položek podle faktur, z nichž zjistil cenu při jejich pořízení; tato cena však podle výše uvedeného rozhodnutí Rc 103/2020 není rozhodující. V případě, že v tomto mezičase některá z věcí (objektivně spadajících do společného jmění ke dni zániku manželství) zanikla, lze postupovat mj. stanovením tzv. disparity podílů, či lze výjimečně vyjít z ceny zaniklých věcí ke dni zániku společného jmění (srov. např. usnesení Nejvyššího soudu ze dne 28. 7. 2021, sp. zn. 22 Cdo 1295/2021).
13. Z výše uvedených důvodů tedy vyplývá, že napadený rozsudek je neúplný, a podle § 219a odst. 1 o. s. ř. jej proto odvolací soud vrátil soudu prvního stupně k dalšímu řízení, ve kterém napraví výše uvedené nedostatky.
14. Odvolací soud předběžně nepovažuje zbylé úsudky soudu prvního stupně za nutně nesprávné či nepřiměřené, bude však nutné je znovu posoudit a blíže odůvodnit na základě uvedených hledisek, zejména těch, která jsou přiblížena v bodě 11 výše odůvodnění tohoto rozsudku odvolacího soudu. Při výkladu § 3038 o. z. soud prvního stupně přihlédne k závěrům vyjádřeným v rozsudku Nejvyššího soudu ze dne 26. 1. 2023, sp. zn. 22 Cdo 3831/2022, tj. že *věci ve společném jmění manželů tvořící součást obvyklého vybavení rodinné domácnosti nepřestaly být k 1. 1. 2014 součástí společného jmění manželů*. V této souvislosti pak bude namíste ve výroku rozsudku uvést položky z movitého majetku, které soud prvního stupně přikáže do majetku žalovaného.
15. V dalším konečném rozhodnutí soud prvního stupně rozhodne i o náhradě nákladů tohoto odvolacího řízení (§ 224 odst. 3 ve spojení s § 151 odst. 1 o. s. ř.).

Poučení:

Proti tomuto usnesení není dovolání přípustné.

Praha 25. června 2024

JUDr. Naděžda Zachystalová v. r.
předsedkyně senátu